

راهکارهای قرآنی ایجاد پاکدامنی در عرصه اجتماعی

فاطمه حیدری^۱

چکیده

پاکدامنی و عفاف از ارزش‌های بنیادین اخلاقی و اجتماعی هستند که نقش مهمی در سلامت فردی، استحکام خانواده و انسجام اجتماعی ایفا می‌کنند. با توجه به تغییرات فرهنگی، گسترش رسانه‌های نوین و افزایش رفتارهای ناسالم در جوامع معاصر، نیاز به بهره‌گیری از آموزه‌های قرآنی برای تبیین و ارائه راهکارهای عملی در جهت تقویت پاکدامنی بیش از پیش احساس می‌شود. پژوهش حاضر با هدف شناسایی و تحلیل راهکارهای قرآنی ایجاد پاکدامنی در عرصه اجتماعی انجام شده است. روش تحقیق کیفی و توصیفی-تحلیلی بوده و داده‌ها از طریق مطالعه کتابخانه‌ای و بررسی منابع معتبر علمی، پژوهشی و دینی از جمله مقالات، کتب و همایش‌های مرتبط جمع‌آوری شده‌اند. در این پژوهش، آموزه‌های قرآن کریم درباره عفاف و پاکدامنی تحلیل و دسته‌بندی شده‌اند و نقش ایمان، تقوا، حیا و عقل در تقویت پاکدامنی در سطح فردی و اجتماعی مورد توجه قرار گرفته است. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که آموزه‌های قرآنی ضمن ارائه الگوهای فردی و اجتماعی، مانند حضرت مریم (س) و حضرت یوسف (علیه السلام)، مسیر عملی و کاربردی برای ایجاد و نهادینه کردن پاکدامنی در جامعه فراهم می‌کنند. همچنین راهکارهای اجتماعی شامل نقش خانواده، آموزش، رسانه و حاکمیت در ایجاد محیطی سالم و پیشگیری از آسیب‌های اخلاقی و اجتماعی برجسته شده است. پژوهش نشان می‌دهد که ترکیب راهکارهای فردی و اجتماعی با توجه به آموزه‌های قرآنی می‌تواند به ارتقای سلامت اخلاقی، کاهش ناهنجاری‌ها و تقویت انسجام اجتماعی منجر شود و ترویج پاکدامنی را در جامعه عملی سازد.

واژه‌های کلیدی: پاکدامنی، عفاف، آموزه‌های قرآنی، جامعه

^۱ طلبه سطح دو حوزه علمیه فاطمیه مشکین شهر

مقدمه

پاکدامنی و عفت از مهم‌ترین ارزش‌های اخلاقی و اجتماعی در اندیشه اسلامی به شمار می‌روند که ریشه در آموزه‌های قرآنی و سنت نبوی دارند. قرآن کریم با تأکید بر ضرورت تقوا، ایمان و رعایت مرزهای اخلاقی، پاکدامنی را نه تنها عاملی فردی برای رشد معنوی، بلکه بنیانی اجتماعی برای سلامت جامعه معرفی می‌کند. در واقع، جامعه‌ای که ارزش‌های عفت و حیا در آن ترویج شود، از بسیاری از آسیب‌های اخلاقی و اجتماعی مصون می‌ماند و در مسیر تعالی و پیشرفت قرار می‌گیرد. در این زمینه رحیمیان نشان داده است که ایمان، تقوا، عقل و حیا به‌عنوان چهار پایه اساسی عفت در قرآن، نقشی کلیدی در تقویت بنیان خانواده و جلوگیری از گسترش فساد اجتماعی دارند (رحیمیان، ۱۳۹۱، ص ۱۲۲).

یکی از ابعاد مهم در این حوزه، نقش‌آفرینی اقشار مختلف جامعه، به‌ویژه زنان، در پاسداشت و گسترش عفت عمومی است. زنان به دلیل جایگاه تربیتی در خانواده و تأثیرگذاری در عرصه‌های اجتماعی، نقشی بی‌بدیل در تحکیم ارزش‌های پاکدامنی ایفا می‌کنند. یافته‌های خانی نشان می‌دهد که زنان در پرتو آیات و روایات می‌توانند با رفتار و الگوهای عملی خود، ضامن بقا و پویایی عفت عمومی در جامعه باشند و با تقویت فرهنگ عفاف، به کاهش آسیب‌های اخلاقی کمک کنند (خانی، ۱۳۹۶، ص ۱۲). این امر نشان می‌دهد که عفت، تنها امری فردی نیست، بلکه ماهیتی اجتماعی دارد و استمرار آن نیازمند مشارکت جمعی است.

از سوی دیگر، قرآن کریم به آسیب‌های اجتماعی ناشی از فقدان عفت نیز پرداخته و راه‌های پیشگیری از آن را ارائه کرده است. بیگلری و مرادی بیان می‌کنند که ریشه بسیاری از آسیب‌های اجتماعی، غفلت از ارزش‌های عفاف و پاکدامنی است؛ به همین دلیل قرآن با تأکید بر خودکنترلی، پرهیز از زمینه‌های تحریک و ترویج سبک زندگی سالم، جامعه را در برابر ناهنجاری‌ها مصون می‌سازد (بیگلری و مرادی، ۱۳۹۵، ص ۹).

افزون بر این، توجه به پیوند میان پاکدامنی و انسجام اجتماعی نیز اهمیت ویژه‌ای دارد. آموزه‌های قرآنی نشان می‌دهد که نبود عفت می‌تواند بستر تضادها و تنش‌های اجتماعی را فراهم کند، در حالی که تقویت آن موجب همبستگی و کاهش نزاع‌های درون‌اجتماعی می‌شود. در همین راستا، اثر ذری‌زاده

و امینی تصریح می‌کنند که راهکارهای قرآنی مبتنی بر تقوا و عفاف، ظرفیت بالایی برای رفع شکاف‌ها و تعارضات اجتماعی دارند و می‌توانند به‌عنوان مبنای نظری پیشگیری و اصلاح در جامعه اسلامی عمل کنند (ازدروی‌زاده و امینی، ۱۴۰۳، ص ۱۹۵).

بنابراین، واکاوی راهکارهای قرآنی برای ایجاد و تقویت پاکدامنی، ضرورتی است که هم جنبه نظری و معرفتی دارد و هم در عرصه عمل می‌تواند به بهبود وضعیت اجتماعی کمک کند. این مقاله با رویکردی تحلیلی به بررسی این راهکارها می‌پردازد تا نشان دهد چگونه آموزه‌های قرآنی می‌توانند به‌عنوان نقشه راهی برای تحقق عفت عمومی و سلامت اجتماعی مورد استفاده قرار گیرند.

مفهوم شناسی

عفاف

عفاف در متون اسلامی به معنای خودداری و کنترل نفس در برابر خواهش‌های نفسانی و کشش‌های غریزی تعریف شده است. این مفهوم یکی از بنیادی‌ترین ارزش‌های اخلاقی است که در قرآن کریم نیز بارها مورد تأکید قرار گرفته است. عفاف نه تنها به معنای پرهیز از گناه در حوزه جنسی، بلکه شامل کنترل زبان، نگاه و رفتار در ابعاد مختلف زندگی فردی و اجتماعی است. پژوهش‌ها نشان می‌دهد که عفاف در قرآن به‌عنوان ریشه اصلی بسیاری از فضایل اخلاقی معرفی شده و نقشی اساسی در استحکام بنیان خانواده و کاهش انحرافات اجتماعی دارد (خوشخو، ۱۳۹۱، ص ۶۰). بر اساس این رویکرد، عفاف با تقوا و ایمان پیوند مستقیم داشته و موجب ایجاد امنیت اخلاقی در جامعه می‌شود. قرآن کریم نیز در آیه‌ای مهم توصیه می‌کند: «وَلَيْسَتَّعْفُفِ الَّذِينَ لَا يَجِدُونَ نِكَاحًا حَتَّى يُغْنِيَهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ» (نور/۳۳). این آیه نشان می‌دهد که عفاف برای جوانانی که امکان ازدواج ندارند، راهکاری الهی برای جلوگیری از انحراف است.

پاکدامنی

پاکدامنی به‌عنوان نمود بیرونی عفاف و نتیجه پایبندی به اصول اخلاقی و دینی شناخته می‌شود. این مفهوم بیشتر بر رفتارهای اجتماعی فرد دلالت دارد و نشان می‌دهد که چگونه فرد عفیف، پاکدامنی خود را در عمل به نمایش می‌گذارد. در پژوهش‌های قرآنی تأکید شده است که پاکدامنی از منظر

قرآن نه تنها ضامن سلامت فرد است، بلکه موجب ایجاد اعتماد اجتماعی و کاهش انحرافات اخلاقی در سطح جامعه می‌شود (بهجت‌پور و همکاران، ۱۳۹۶، ص ۱۰). پاکدامنی در حقیقت همان اجرای عملی عفاف در عرصه زندگی اجتماعی است و پیوند مستقیم با مفهوم حجاب، عفت و حیا دارد. قرآن کریم در مورد زنان و مردان مؤمن می‌فرماید: «قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ ذَلِكَ أَزْكَى لَهُمْ...» (نور/۳۰). این آیه آشکارا نشان می‌دهد که پاکدامنی یک وظیفه عمومی است و مردان و زنان هر دو در پاسداشت آن مسئولیت دارند.

حیا

حیا یکی دیگر از مفاهیم اخلاقی و دینی است که در منابع اسلامی بسیار مورد توجه قرار گرفته است. حیا به معنای نوعی بازدارندگی درونی است که انسان را از انجام رفتارهای ناپسند یا خلاف شأن انسانی باز می‌دارد. در پژوهش‌ها آمده است که حیا سرمایه‌ای اجتماعی است که نقش مهمی در پیشگیری از بروز ناهنجاری‌های اخلاقی و در نتیجه استحکام خانواده دارد (رازانی و فرزین، ۱۳۹۹، ص ۱۵). این مفهوم نه تنها در ارتباطات فردی بلکه در تعاملات اجتماعی نیز نقشی تعیین‌کننده ایفا می‌کند. همچنین در تحلیل‌های قرآنی تأکید شده است که حیا در قرآن، به‌ویژه در بیان داستان بانوان برتر، همچون دختران شعیب یا حضرت مریم (س)، به‌عنوان الگویی رفتاری برای زنان و مردان مؤمن معرفی شده است (احمدی پرتو و بهجت‌پور، ۱۴۰۱، ص ۱۳۰). قرآن در داستان دختر شعیب می‌فرماید: «فَجَاءَتْهُ إِحْدَاهُمَا تَمْشِي عَلَى اسْتِحْيَاءٍ» (قصص/۲۵). این آیه نشان می‌دهد که حیا نه تنها در رفتار فردی بلکه در تعامل اجتماعی نیز مایه وقار و کرامت است.

بر اساس تحلیل منابع اسلامی، عفاف به‌عنوان کنترل نفس، پاکدامنی به‌عنوان تجلی بیرونی عفاف در عمل و حیا به‌عنوان سرمایه درونی و اجتماعی، سه مفهوم به‌هم‌پیوسته‌اند که در قرآن کریم به‌عنوان زیربنای سلامت فرد و جامعه معرفی می‌شوند. این مفاهیم، ضمن ارتباط تنگاتنگ با یکدیگر، در عمل نقش مکملی دارند؛ به‌گونه‌ای که بدون حیا، عفاف تحقق نمی‌یابد و بدون عفاف، پاکدامنی در جامعه استوار نمی‌ماند. بدین ترتیب، این سه ارزش اخلاقی ستون‌های اصلی سلامت اجتماعی به شمار می‌روند و آموزه‌های قرآنی آن‌ها را به‌عنوان راهبردی بنیادین برای ایجاد جامعه‌ای سالم و متعالی معرفی کرده‌اند.

راهکارهای قرآنی برای ارتقای کیفیت زندگی و کرامت انسانی

کیفیت زندگی و کرامت انسانی از موضوعات اساسی در آموزه‌های قرآنی و دینی است که ارتباط مستقیم با سلامت روانی، معنوی و اجتماعی فرد دارد. قرآن کریم نه تنها به تعالی فردی انسان‌ها تأکید می‌کند، بلکه رشد جامعه و کاهش آسیب‌های اجتماعی را نیز از اهداف خود قرار داده است. آموزه‌های قرآنی می‌توانند به‌عنوان راهکار عملی برای ارتقای کیفیت زندگی انسان‌ها مورد استفاده قرار گیرند و شامل رعایت اخلاق، تقوا، عدالت و پایبندی به ارزش‌های انسانی است که در نهایت منجر به رشد فردی و اجتماعی می‌شود (سلیمانی اصل و همکاران، ۱۴۰۳، ص ۵).

یکی از محورهای مهم در ارتقای کیفیت زندگی، رعایت کرامت انسانی است. کرامت انسانی در قرآن با مفاهیمی همچون احترام به نفس، رعایت حقوق دیگران و پرهیز از رفتارهای زیان‌آور اجتماعی گره خورده است. عدم توجه به کرامت انسانی می‌تواند زمینه‌ساز انحرافات اخلاقی و آسیب‌های روحی شود و در مقابل، پیروی از آموزه‌های قرآنی باعث رشد ایمانی و تعالی روحی فرد می‌شود (بوعذار، ۱۴۰۳، ص ۱۰). این یافته‌ها نشان می‌دهد که کرامت انسانی و کیفیت زندگی از طریق آموزه‌های قرآنی به‌طور مستقیم با یکدیگر مرتبط هستند و هم‌افزایی میان آن‌ها موجب سلامت فرد و جامعه می‌شود.

آموزه‌های قرآنی در این زمینه شامل رعایت حقوق دیگران، انصاف، پرهیز از فساد، صداقت و اهتمام به اخلاق نیکو است. فردی که این آموزه‌ها را در زندگی خود عملی می‌کند، نه تنها از نظر روحی و روانی به آرامش دست می‌یابد، بلکه نقش مؤثری در کاهش آسیب‌های اجتماعی نیز دارد (سلیمانی اصل و همکاران، ۱۴۰۳، ص ۷). قرآن با ارائه دستورالعمل‌های اخلاقی و رفتاری، مسیر ارتقای کیفیت زندگی را به صورت روشن و عملی ترسیم کرده است و افراد را به بهره‌گیری از آموزه‌های قرآنی تشویق می‌کند تا هم خود و هم جامعه از برکات آن بهره‌مند شوند.

بازشناسی آسیب‌های ناشی از عدم رعایت کرامت و اجرای دستورات قرآنی نیز اهمیت ویژه‌ای دارد. بررسی‌ها نشان می‌دهد که عدم توجه به کرامت انسانی، زمینه‌ساز انحرافات اخلاقی، آسیب‌های روانی و کاهش کیفیت زندگی است، در حالی که رعایت کرامت موجب تقویت ایمان، رشد اخلاقی و افزایش سلامت اجتماعی می‌شود (بوعذار، ۱۴۰۳، ص ۱۲).

رعایت عدالت و انصاف در جامعه نیز نقش کلیدی در ترویج پاکدامنی دارد. جامعه‌ای که عدالت اجتماعی در آن برقرار باشد، افراد نسبت به یکدیگر احترام قائل می‌شوند و انگیزه‌ای برای رعایت حریم‌های اخلاقی و کرامت انسانی پیدا می‌کنند (بوعذار، ۱۴۰۳، ص ۱۲).

قرآن در این زمینه می‌فرماید: «إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا وَإِذَا حَكَمْتُمْ بَيْنَ النَّاسِ أَنْ تَحْكُمُوا بِالْعَدْلِ» (النساء/۵۸). این آیه تأکید می‌کند که رعایت عدالت و انصاف، پایه‌های پاکدامنی اجتماعی و اعتماد جمعی را تقویت می‌کند.

۶. بازنمایی الگوهای قرآنی در جامعه

الگوگیری از شخصیت‌های قرآنی مانند پیامبران، مؤمنان و بانوان نمونه، ابزار مؤثر دیگری برای نهادینه کردن پاکدامنی است. این الگوها باید در سطح جامعه معرفی و تبلیغ شوند تا افراد بتوانند رفتارهای اخلاقی و حیا را یاد بگیرند و در زندگی روزمره پیاده کنند (کشاورز، ۱۴۰۲، ص ۱۰).

راهکارهای اجتماعی ایجاد پاکدامنی و کرامت انسانی شامل آموزش عمومی، نقش خانواده، رسانه‌ها و فناوری، نهادهای فرهنگی، رعایت عدالت و معرفی الگوهای قرآنی است. اجرای هماهنگ این راهکارها موجب ایجاد جامعه‌ای سالم، اخلاق‌مدار و با انسجام اجتماعی بالا می‌شود. آموزه‌های قرآنی نشان می‌دهند که پاکدامنی نه تنها مسئولیت فردی است، بلکه یک رسالت اجتماعی است که جامعه را به سمت سلامت، آرامش و موفقیت جمعی هدایت می‌کند.

آثار عفاف و پاکدامنی

عفاف و پاکدامنی از مهم‌ترین ارزش‌های اخلاقی در اسلام هستند که آثار فراوانی در زندگی فردی و اجتماعی انسان دارند. این ویژگی‌ها نه تنها موجب تقویت شخصیت فرد می‌شوند، بلکه در ایجاد جامعه‌ای سالم و پویا نیز نقش اساسی دارند.

در قرآن کریم، رعایت عفاف و پاکدامنی به‌عنوان یکی از ویژگی‌های مؤمنان معرفی شده است. در سوره نور، آیه ۳۰ و ۳۱، به مردان و زنان مؤمن دستور داده شده است که نگاه‌های خود را فرو گیرند و دامن خود را حفظ کنند تا از فساد و فحشا جلوگیری شود. این آیات نشان‌دهنده اهمیت کنترل غرایز جنسی و حفظ حریم‌های اخلاقی در جامعه هستند.

از دیگر آثار عفاف، می‌توان به افزایش امنیت اجتماعی اشاره کرد. رعایت حجاب و پوشش مناسب، مانع از تعرض به افراد می‌شود و امنیت روانی و اجتماعی را در جامعه تقویت می‌کند. در سوره احزاب، آیه ۵۹، آمده است: «يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِمَ لَأَزُوجِكُمْ وَبَنَاتِكُمْ وَنِسَاءَ الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيبِهِنَّ ذَلِكَ أَدْنَىٰ أَنْ يُعْرَفْنَ فَلَا يُؤْذَيْنَ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا» (احزاب/۵۹). این آیه به زنان مؤمن دستور می‌دهد که پوشش خود را گسترش دهند تا شناخته شوند و مورد آزار و اذیت قرار نگیرند.

علاوه بر این، عفاف موجب تقویت بنیان خانواده می‌شود. رعایت حریم‌های اخلاقی و جنسی در روابط زناشویی، زمینه‌ساز محبت، اعتماد و استحکام خانواده است. در سوره روم، آیه ۲۱، آمده است: «وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ» (روم/۲۱). این آیه به اهمیت مودت و رحمت در روابط زناشویی اشاره دارد که با رعایت عفاف و پاکدامنی تحقق می‌یابد.

عفاف و پاکدامنی از ارکان اساسی سلامت فردی و اجتماعی هستند که با پیروی از آموزه‌های قرآن و سنت، می‌توان جامعه‌ای سالم، امن و پویا ساخت.

نتیجه بحث

در تحقیقات انجام‌شده پیرامون مفهوم‌شناسی عفاف، پاکدامنی و حیا، مشخص شده است که این مفاهیم از ارکان اساسی اخلاق فردی و اجتماعی به شمار می‌روند. عفاف به معنای پرهیز از رفتارهای ناپسند و حفظ حریم‌های اخلاقی است و پاکدامنی شامل دوری از رفتارهای غیرمعقول و رعایت حرمت نفس و دیگران می‌شود. حیا نیز به عنوان حس شرم و نگاه داشتن کرامت انسانی، پایه‌ای برای رفتارهای اخلاقی است که فرد را از لغزش‌ها و گناه بازمی‌دارد. این سه مفهوم با یکدیگر رابطه تنگاتنگ دارند و در کنار ایمان و تقوا، بنیان رفتارهای انسانی سالم را تشکیل می‌دهند.

اهمیت و جایگاه عفاف در جامعه بسیار برجسته است، چرا که رعایت آن علاوه بر سلامت فردی، به حفظ نظم اجتماعی و کاهش آسیب‌های اخلاقی کمک می‌کند. افرادی که به عفاف و پاکدامنی پایبند هستند، رفتارهای اجتماعی و خانوادگی سالم‌تری دارند و موجب تقویت اعتماد و تعامل مثبت میان

افراد می‌شوند. همچنین، این ویژگی‌ها موجب شکل‌گیری فرهنگ احترام و رعایت حقوق دیگران در جامعه می‌شوند و زمینه‌ساز ایجاد یک محیط امن، آرام و سالم هستند.

ضعف عفاف در جامعه پیامدهای متعددی دارد. کاهش رعایت حریم‌های اخلاقی می‌تواند موجب افزایش جرائم اجتماعی، کاهش اعتماد اجتماعی، فروپاشی بنیان خانواده و افزایش ناهنجاری‌های اخلاقی شود. چنین وضعیتی نه تنها سلامت روانی و اجتماعی افراد را تهدید می‌کند، بلکه موجب ایجاد تضاد و کشمکش در روابط اجتماعی و کاهش انسجام جمعی می‌شود. جامعه‌ای که ضعف عفاف در آن گسترده باشد، از نظر فرهنگی و اخلاقی آسیب‌پذیر شده و نهادهای اجتماعی برای مقابله با فساد و ناهنجاری با دشواری مواجه می‌شوند.

الگوهای قرآنی نقش بسیار مهمی در هدایت انسان‌ها به سمت رعایت عفاف و پاکدامنی دارند. شخصیت‌های قرآنی مانند پیامبران، مؤمنان پایبند و بانوان نمونه، همگی نمونه‌هایی عملی از رفتارهای اخلاقی، حیا و پاکدامنی ارائه می‌دهند. مطالعه زندگی این الگوها و پیروی از آموزه‌های قرآنی، می‌تواند مسیر روشن و عملی برای تقویت اخلاق و رفتارهای سالم در سطح فرد و جامعه فراهم آورد.

راهکارهای تقویت عفاف و پاکدامنی به دو سطح فردی و اجتماعی تقسیم می‌شوند. در سطح فردی، پرورش اخلاق، تقویت ایمان و حیا، آموزش درست فرزندان و کنترل غرایز انسانی از مهم‌ترین اقدامات است. در سطح اجتماعی نیز نقش خانواده، مدارس، رسانه‌ها، نهادهای فرهنگی و ایجاد فرهنگ رعایت کرامت انسانی بسیار برجسته است. جامعه باید با ترویج الگوهای اخلاقی، آموزش‌های قرآنی، و ایجاد محیط‌های امن و سالم، زمینه رشد اخلاقی و پایبندی به ارزش‌های انسانی را فراهم آورد.

آثار رعایت عفاف و پاکدامنی بسیار گسترده و سازنده است. این ارزش‌ها موجب تقویت اعتماد میان افراد، افزایش امنیت روانی و اجتماعی، استحکام خانواده و کاهش جرائم و ناهنجاری‌ها می‌شوند. علاوه بر این، ترویج این ارزش‌ها در جامعه، فرهنگ احترام، مودت و همکاری را تقویت کرده و موجب ایجاد جامعه‌ای سالم، اخلاق‌مدار و پایدار می‌گردد. رعایت عفاف و پاکدامنی نه تنها مسئولیتی فردی، بلکه رسالتی اجتماعی است که سلامت و پیشرفت جامعه را تضمین می‌کند.

منابع

قرآن کریم، ترجمه الهی قمشهای، تهران: انتشارات اسلام.

مقالات

۱. احمدی پرتو، محمد تقی و بهجت پور، عبدالکریم، (۱۴۰۱)، تحلیل رویکرد تنزیلی در حل مسئله اجتماعی در قرآن با محوریت مسئله زن، فصلنامه قرآن و علوم اجتماعی، دوره: ۲، شماره: ۴، صص ۱۲۶-۱۴۱
۲. اژدری زاده، حسین. و امینی، محمد نبی (۱۴۰۳). رویکرد قرآنی به نظریه تضاد اجتماعی. اسلام و مطالعات اجتماعی، ۸(۲)، ۱۸۹-۲۰۶. بررسی تضاد اجتماعی از منظر قرآن و ریشه‌ها و مبانی رفع آن، <https://doi.org/10.22081/scs.2023.66251.1227>، صص ۲۰۶-۱۸۹
۳. بوعدار، هیثم، (۱۴۰۳)، راهکار آموزه های قرآنی در بالندگی کرامت انسانی با تاکید بر بازگویی آسیب های عدم پیروی از کرامت قرآنی در نمو ایمانی و روحی، اولین کنفرانس بین المللی انقلاب علوم انسانی اسلامی، ساری، صص ۱۳-۲
۴. بهجت پور، عبدالکریم و همکاران، (۱۳۹۶)، آسیب شناسی مسیله عفاف و راهکارهای اصلاح آن با رویکرد تنزیلی سور قرآن، همایش نگرش علمی و کاربردی به عفاف و حجاب، تهران، صص ۱۳-۲
۵. بیگلری، مجتبی و مرادی، اعظم، (۱۳۹۵)، آسیبهای اجتماعی از دیدگاه قرآن و راه های پیشگیری از آن، کنفرانس بین المللی رویکردهای نوین علوم انسانی در قرن ۲۱، رشت، صص ۱۱-۲
۶. خانی، صدیقه، (۱۳۹۶)، نقش زنان در حفظ و ترویج عفت عمومی جامعه از دیدگاه آیات و روایات، همایش نگرش علمی و کاربردی به عفاف و حجاب، تهران، صص ۱۴-۲
۷. خوشخو، زینب، (۱۳۹۱)، راز پاکدامنی: عفت در قرآن و سنت، آثار فردی و اجتماعی آن، پایگاه اطلاع رسانی حوزه، حوزه علمیه خراسان، صص ۷۶-۵۸

۸. رازانی، سارا و فرزین، علی، (۱۳۹۹)، چالش های اطاعت از شوهر و راهکار های قرآنی برون رفت از آن با تاکید برالگوگیری از بانوان برتر، چهارمین کنفرانس بین المللی پژوهشهای دینی، علوم اسلامی، فقه و حقوق در ایران و جهان اسلام، کرج، صص ۱۹-۲
۹. رحیمیان، اعظم (۱۳۹۱). پایان نامه، عفت از دیدگاه قرآن و سنت. حوزه علمیه خراسان، مدرسه علمیه حضرت خدیجه (س)، مشهد. بررسی مفهوم «عفت» در قرآن و سنت، عوامل ایجاد آن مانند ایمان، تقوا، عقل و حیا، و تأثیر آن بر خانواده و جامعه، صص ۱۲۱-۲
۱۰. سلیمانی اصل، مصطفی و همکاران، (۱۴۰۳)، راهکار های قرآنی برای ارتقای کیفیت زندگی، دومین کنفرانس بین المللی تحقیقات نوین در آموزش و پرورش، تهران، صص ۹-۲
۱۱. کشاورز، الهه، (۱۴۰۲)، تعلیم و تربیت قرآنی : بهترین راهکار برای بهبود و تعمیق فرایند یادگیری، هشتمین همایش ملی پژوهش های نوین در حوزه علوم تربیتی و روانشناسی ایران، تهران، صص ۱۰-۲